A°. 1828. N°. 62.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 24 Mei.

PETERSBURG, den 10. Mei.

Z. M. de Keizer heeft den 7. dezer de hoofdstad verlaten, om zich te begeven naar de armée, welke tegen Turkije optrekt; Zijne Keizerlijke Hoogheid de grootvorst *Michael* was reeds den 4. derwaarts vertrokken.

Gedurende de afwezigheid van den vice-kanselier, den graaf *Nesselrode*, is de senateur *Diwow* belast met het bestuur van 't Rijks collegie voor de buitenlandsche zaken.

Eene keizerlijke ukase van den 6. aan den besturenden senaat behelst het volgende: Onder andere schatten van den bergketen des Urals is ook de platina ontdekt geworden, die tot dus verre bijna alleen in Zuid-Amerika gevonden werd. Het zou wenschelijk zijn, dit kostelijke metaal als munt in te voeren; dan, vermits deze maatregel nieuw is, vereischt dezelve voorloopige proeven. Uit dien hoofde wordt bevolen: 1.) om de nieuwe munt uit platina, volgens eene gemaakte teekening, ter waarde van drie zilveren roebels te stempelen; 2.) om van deze munt aanvankelijk eene matige hoeveelheid, uit platina aan de kroon toebehoorende, uit te geven; doch niettemin aan de eigenaren van bergwerken te vergunnen, uit hunne eigene platina, in de Munt geld te laten stempelen; 3.) deze munt van drie roebels zal, tot nadere beschikking, in het Rijk eenen koers naar minnelijke overeenkomst hebben; niemand kan tot derzelver aanneming gedwongen worden.

WEENEN, den 14. Mei.

Den 7. dezer, 's morgens te 5½ uur, zijn twee eskadrons Russische uhlanen, onder bevel van den overste *Laprandri*, te Jassij, hoofdstad van Moldavie, binnengerukt. De gemelde overste begaf zich dadelijk naar den prins *Sturdza*, om hem van de bezetting des vorstendoms door de Russische troepen te verwittigen en dat zijn bestuur een einde had genomen. Ongeveer anderhalf uur daarna kwamen de overige eskadrons van het regement uhlanen, gevolgd door een regement infanterie met veldmuzijk. Omstreeks half 10 uur was de graaf *Pahlen*, die tot gouverneur der beide vorstendommen is benoemd, reeds binnen Jassij. De divan der bojaren vergaderde in de metropolie, om aldaar de bevelen van den nieuwen gouverneur des lands te vernemen, die te 11 ure in den divan verscheen, en aldaar, mitsgaders uit de vensters van het paleis des divans, eene proclamatie in de Moldavische taal uitgaf, terwijl hij tevens aan den divan eene oorlogsverklaring tegen de Porte, in de Russische taal opgesteld, overhandigde. Daar de prins *Sturdza*, waarschijnlijk om zich aan het doen van verantwoording te onttrekken, de vlugt wilde nemen, heeft men hem in verzekerde bewaring genomen; hij wordt echter behandeld met die achting, welke aan zijne waardigheid verschuldigd is. Men dacht, dat hij eerlang op Russisch grondgebied zou overgebragt worden.

Naar men verneemt zullen de Russische troepen niet eer over den Donau trekken, vóór de Keizer te Ismail aangekomen is.

Van de sterkte der Turksche troepen, welke in Bulgarie en Romelie verzameld zijn, heeft men tot dus verre geene naauwkeurige opgave. Men zegt, dat zij, de garnisoenen der vestingen daaronder begrepen, bestaan uit 30,000 man geregelde troepen, 20,000 man lijfwacht van de pachas en ongeveer 100,000 man militie.

De Weener dagbladen voegen bij het berigt van den intogt der Russen in Moldavie, op den 7. dezer, de volgende tijding uit Bucharest, hoofdstad van Wallachije, van den 4. Mei: « De Kapi Kiaja van den vorst van Wallachije, die te Giurgewo zijn verblijf houdt, werd onlangs bij den kommandant der vesting, *Kutschuck-Ahmed*, geroepen, die hem vroeg, wat al die onrust en beweging te Bucharest toch beteekende? Hij ten minste kon de reden daarvan niet beseffen, vermits van wege de Turken geenerlei aanleiding tot bekommernis gegeven was. Immers had hij de vesting bijna nooit verlaten, uitgezonderd wanneer zijne soldaten buiten dezelve exerceerden; terwijl hij bijna alle zijne manschappen tot viering van het Bairamsfeest over den Donau gezonden had. De Kapi Kiaja kon aan zijnen vorst schrijven, dat van de Turken geen inval in Wallachije te duchten was, ja dat hij (de kommandant) zelf, als rebel en verrader der Porte handelen zoude, wanneer hij, tegen zijne uitdrukkelijke instructien aan, zoo iets ondernemen wilde.

STOKHOLM, den 9. Mei.

Van Gothenburg is een Zweedsch-Noorweegsch eskader uitgeloopen, dat, naar men verneemt, negen maanden lang in de Middellandsche Zee zal blijven, ter bescherming van den handel.

— Z. M. de Koning heeft den 7. dezer te Christiania een besluit genomen tegen het vieren van den 17. Mei, den verjaardag der aanneming eener bijzondere constitutie voor Noorwegen, welke sedert de vereeniging van Noorwegen met de Kroon van Zweden van geene kracht meer is. Evenwel wordt de viering van dien dag nog steeds door sommige personen bevorderd. In het vervolg zal dit gestraft worden. Den 4. November 1814 is eene nieuwe constitutie in de plaats van de voorschrevene gekomen. Deze moet geëerbiedigd worden. Het besluit des Konings over deze zaak eindigt aldus: Volk van Noorwegen, gij zijt lojaal en getrouw! Gedenkt de onheilen die gij voor 14 jaren ondergaan hebt. Vergelijkt uwen toenmaligen met uwen tegenwoordigen toestand. Wilt gij uw geluk verhoogen, uwe bezittingen op uwe nakomelingen overbrengen, vreedzaam onder het schild der wetten leven, gaat dan voort met naar de stem uws Konings te luisteren. Hij heeft u de vrijheid, die gij geniet, alsmede de gelijkheid voor de wet geschonken. Beschouwt het Zweedsche volk als uwe broeders en luisters niet naar kwaadwilligen enz.

PARYS, den 20. Mei.

Het begin van de zitting der kamer van de afgevaardigden van gisteren is verlevendigd geworden door eenen redentwist tusschen de heeren *Duplessis-Grenadan* en *Keratrij*. De eerste meende eenigzins beleedigd te zijn door eene aanhaling van den heer *Keratrij*, in eene vorige zitting, waaruit bleek, dat de heer *Grenadan*, die thans een ijverig Koningsgezinde is, in vroegeren tijd andere gevoelens aangekleefd en tot de voorstanders der omwenteling behoord had. De heer *Grenadan* erkende dit, doch merkte aan, dat hij later zijne dwaling had ingezien, en in den eersten tijd tot degenen had behoord, die zich tegen de maatregelen der geweldenaren hadden verzet en hij daarom ook heftig was vervolgd geworden. De heer *Keratrij* antwoordde daarop, dat hij volstrekt niets beleedigends voor den heer *Grenadan* met zijne aanhaling had bedoeld en daartoe alleen was gekomen door de ontstane discussie over de omwenteling. Naar zijn oordeel, moest men die thans niet gedurig vervloeken, maar liever in vrede de heilzame gevolgen daarvan genieten. De omwenteling was met groote vergrijpen gepaard gegaan, maar was ook in sommige opzigten belasterd geworden. Wat hij had willen aantoonen, was alleen, dat de voornaamsten de omwenteling hadden begonnen, en het gemeen zich daarvan meester had gemaakt, om alles te bederven; door wiens schuld, wilde hij niet onderzoeken. Doch thans was alles gedekt en hersteld door twee groote acten, namelijk den uitersten wil van *Lodewijk XVI.* en het charter van *Lodewijk XVIII.* Daaraan moest men zich houden.

In deze zitting is wijders rapport uitgebragt van de beraadslagingen over het ontwerp van wet op de drukpers.

Vervolgens is de beraadslaging begonnen over de bijzondere artikels van het ontwerp der leening van tachtig millioen. De heer *Dupin* bleef van meening, dat wij ons den twist tusschen Rusland en Turkije niet aan te trekken hadden, en dat onze inwendige toestand nog onze eerste zorgen vereischte. Men moest de lasten niet vermeerderen. Daarom stelde hij voor, om aan het ministerie slechts 30 millioen voor buitengewone behoeften te verleenen. De heer Alex *Laborde* oordeelde, dat de volle som van 80 millioen behoorde toegestaan te worden. Frankrijk zou, dacht hij, weldra de eenige mogendheid zijn, die Griekenland zou bijstaan, en de noodige middelen daartoe te verleenen achtte hij een edele pligt te zijn. Van de zijde van het ministerie werd aangemerkt, dat het gouvernement zich in geene bijzonderheden kon uitlaten over hetgeen te doen stond; doch dat het geld niet zou gebruikt worden, als het niet noodig was. Bij stemming is het voorstel van den heer *Dupin* verworpen.

— Men zegt heden, dat de liberale leden van de kamer zijn overeen gekomen, om de staats begrooting voor 1829 niet goed te keuren, ten zij de hoofdambtenaren, die nog het stelsel van het afgetreden ministerie voorstaan en in hun bestuur volgen, door anderen worden ontvangen en maatregelen tegen de Seminarien der jezuiten genomen.

— Als een gevolg van de handhaving der jezuiten, teekent een der dagbladen het volgende voorval aan. « Vóór eenige dagen komt iemand bij den hoofdonderwijzer van eene school te Parijs, om er eenen jongeling, die hem aanbevolen was, te plaatsen. De eerste vraag, welke hem gedaan wordt, is, of de jongeling uit een gesticht van jezuiten komt. Op het antwoord, dat zulks het geval niet is, verklaart de onderwijzer, dat hij den jongeling dan niet aannemen kan.»

— Het *Journaal der Gevangenissen* behelst het volgende verslag van een gesprek, hetwelk de heer *Appert*, die van tijd tot tijd de gevangenissen bezoekt, met den veroordeelden abt *Contrafatto* gehad heeft, die zich in de infirmerie van de Bicêtre bevindt. *Contrafatto* verzocht den heer *Appert* alleen te mogen spreken. Dit werd hem ingewilligd, en daarop had de volgende zamenspraak plaats:

De heer *Appert*: Gij schijnt te lijden en veel leedwezen te gevoelen?

Contrafatto: Ja ik lijde, mijnheer; maar heb geen berouw, omdat ik onschuldig ben. Mijn ongeluk is, dat ik de orde der jezuiten getrouw ben geweest; de godloozen willen ze uit den weg hebben; zij hebben eenen bedienaar der kerk willen zwart maken, om onze heilige godsdienst afbreuk te doen. (*Contrafatto weent en betuigt zijne onschuld.*)

De heer *Appert*: Ik kan ligt uwen verschrikkelijken toestand nagaan; maar begrijp niet, waarom gij der justitie niet aangetoond hebt, dat gij onschuldig waart.

Contrafatto: De justitie is liberaal; zij houdt niet van de priesters en de congregatien; de jezuiten en de christelijke godsdienst mishagen haar;

de eerwaardige heer de *Frayssinous*, neef van monseignr. den bisschop van Hermopolis, had mij van de beschuldiging ontheven; dan aan mijne menigvuldige vijanden is het gelukt, mij op nieuw in ongelegenheid te brengen. Zoo overigens *de waardige heer de Peyronnet* (gewezen minister van justitie) mede niet door de revolutionnairen ware vervolgd geworden, zou ik vrij naar mijn land hebben kunnen gaan, bij mijnen armen zeventigjarigen vader, die mijne hulp volstrekt noodig heeft. — Tracht u met den ambassadeur van Napels te verstaan, mijnheer, alsmede met mevrouw de gravin van . . . . ., welke belang in mij stelt, opdat ik Frankrijk moge kunnen verlaten, waar de revolutie over het koningschap zegeviert; want ik kan in dien staat van vernedering en vervolging niet langer leven. (*Contrafatto weent op nieuw.*)

De heer *Appert*: Ik kan u op de door u verlangde gratie geene hoop geven, en gij zult wel doen met uw priestergewaad af te leggen, om onaangenaamheden bij uw vervoer voor te komen.

Contrafatto: Dat zou mij leed doen; de Paus kan mij hetzelve alleen ontnemen; hij kent mij, en ik reken ook op zijne tusschenkomst om mij in mijne ellende bij te staan. Wij priesters, die ons aan de godsdienst en onze ambtbroeders gewijd hebben, zijn velen in getal; daarom twijfel ik niet of die heeren zullen alles aanwenden om mij te redden uit den afgrond, waarin ik mij bevinde. Er is eene groote dame, welke even als wij denkt; deze moet een verzoek voor mij ingediend hebben; doch de nieuwe ministers, die verre zijn van zoo te denken als de doorluchtige heer *de Peyronnet*, zullen zich wel wachten mij bevorderlijk te zijn.

De heer *Appert*: Waarmede brengt gij uwen tijd in de infermerie door?

Contrafatto: Tot uitspanning teeken en schilder ik heilige maagden.

Verder wordt het gesprek niet opgegeven. Het publiek vraagt thans nieuwsgierig wie de groote dame is, welke even als de Jezuiten en *Contrafatto* denkt.

Van den 21. Mei.

De twee eerste artikels van het ontwerp der leening van 80 millioen voor buitengewone behoeften, (het eerste artikel met eenige wijziging) zijn in de zitting van de kamer der afgevaardigden van gisteren aangenomen.

'sGRAVENHAGE, den 20. Mei.

De commissie, belast met het onderzoek van de ingezonden ontwerpen tot het vervaardigen eener Geschiedenis der Nederlanden, is gisteren alhier te zamen gekomen.

— De commissie tot het onderzoek van het hooger onderwijs, zal den 2. Junij alhier vergaderen, die voor de Wetboeken, den 9. derzelfde maand.

AMSTERDAM, den 22. Mei.

Gisteren avond had het eerste openbaar examen der kweekelingen onzer Koninklijke Muzijk- en Zangschool, alhier in den Stads-Schouwburg, op eene doelmatige wijze plaats.

Eene aanzienlijke schare van genoodigden bevond zich, overeenkomstig derzelver rang, in balkon, loges, bak, op het eerste en tweede amphitheater en de eerste gaanderij, daar de tweede gaanderij en het derde amphitheater afgesloten en met sierlijke draperijen behangen waren.

Op het tooneel, ter regterzijde van den aanschouwer, zaten de Commissie van Toevoorzigt en de secretaris der school, en ter linkerzijde de meesters in de onderscheidene vakken van onderwijs; verder, ter regter- en linkerzijde, de kweekelingen van beide kunne en, op den achtergrond, de leden van het orchest; terwijl zich op den voorgrond twee piano-fortes en een, met groen bekleed, spreekgestoelte bevonden. Het geheele lokaal was fraai verlicht door kroonen en bougies.

Ten half acht ure nam de plegtigheid eenen aanvang met het spelen van het geliefkoosd *Wilhelmus*, onder een daverend handgeklap der vergaderde menigte, welke commissarissen, meesters en kweekelingen, uit eigene beweging, volgde met hetzelve, staande, aan te hooren. Nu had de uitvoering plaats eener simphonie voor het orchest, waarna de tijdelijke voorzitter, de heer Mr. *J. van 's Gravenweert*, het spreekgestoelte beklom, en eene fraaije aanspraak hield, doelende, hoofdzakelijk, op het nut van zoodanige nationale scholen, en bevattende een verhaal der oprigting en van het in werking brengen der Amsterdamsche, benevens het opnoemen der vakken van onderwijs, waarin, aanvankelijk, les gegeven wordt; en wat de vergadering, bij deze eerste gelegenheid, slechts te wachten had. Het examen bestond in: het afleggen van proeven in het kunstmatig lezen en declameren, het grammatikaal beantwoorden van vragen over de gronden der toon- en zangkunst; het maatverdeelen; het muzijk lezen; het aangeven van zangtoonen; het spelen van schalen op het piano; het uitvoeren van een klein maar bevallig stukje op gezegd instrument; het solfieren, met accompagnement van idem, en het vocaliseren van een zeer schoon zangstuk. Dit alles afgeloopen zijnde, werden, door den heer voorzitter, namens de commissie, getuigschriften en prijzen uitgereikt: voor de 2de klasse der Nederduitsche taal, aan jufvrouw *Friederichs* en den heer *Smit*; voor de 3de of hoogste klasse, aan den heer *de Haan*; voor de 1ste klasse van den Zang, aan jufvrouw *van Wijngaarden* en *Halwasser*; 2de klasse, aan jufvr. *Boele* en *Dijkers* en de heeren *Noorman* en *Walter*; voor de 2de klasse van het Piano-Forte aan jufvr. van *Heijd*, wordende bovendien beschonken met een getuigschrift voor den Zang, en eindelijk, voor de 3de of hoogste klasse van den Zang aan jufvr. *Karels*. Het examen werd besloten met een uitmuntend gesolfieerd Zangkoor, eerst met begeleiding van het piano en eindelijk met die van het geheele orchest. De ondubbelzinnige goedkeuringen der aanwezigen, gaven genoegzame blijken van het wel uitvoeren dezer eerste proeven. Dat deze Koninklijke inrigting, hier ter stede nog vele jaren onder het voorzigtige en wijze bestuur harer tegenwoordige opzieners blijve, dan voorzeker zal het spoedig kenbaar worden, wat men in het noordelijke gedeelte onzes vaderlands, ja zelfs in eene der waterachtigste oorden, in spijt van vele betweters, in het vak der Zang- en Toonkunst worden kan.

Mengelwerk.

HOOGER ONDERWYS.

Het behoort tot de menigvuldige goede hoedanigheden van Neerlands Koning, dat Hij aan zijne verordeningen geenszins die onveranderlijkheid toekent, op welke eenmaal *Meden* en *Persen*, zonder reden, trotsch waren; maar dat Hij, integendeel, met oplettendheid gadeslaat, of dezelve de werking doen, welke men zich van dezelve beloofde, de aanmerkingen, welke men op dezelve maakt, met kalmte hoort, met verstand overweegt, en dat Hij, dezelve gegrond bevindende, het vroeger vastgestelde verandert en wijzigt, ten einde alzoo te naderen aan het groote doel, het meest mogelijk nut voor het algemeen daar te stellen.

Het onlangs bekend geworden besluit, bij hetwelk eene commssie wordt benoemd, om zoodanige vraagstukken als, van wegen den Koning, het Hooger onderwijs betreffende, aan dezelve zullen worden voorgelegd, door derzelver advies te beantwoorden, getuigt hiervan op nieuw, en is te meer verblijdend, daar het reglement op het Hooger Onderwijs, van den oogenblik van deszelfs verschijnen af, het voorwerp is geweest van vele bedenkingen en aanmerkingen, en zulks op den duur blijft, nadat men eene twaalfjarige ondervinding te rade nemen kan.

Aan de mannen, door des Konings keuze, tot raadslieden in deze bestemd, kan men gerustelijk de taak toevertrouwen, welke hun werd opgedragen, en van derzelver doorzigt en ondervinding kan men wel niet anders verwachten, dan den voorslag van waarlijk nuttige veranderingen. Wij zijn hiervan zoo zeer overtuigd, dat wij het geheel overtollig achten zouden, over deze zaak een enkel woord voor het publiek te spreken, indien wij het niet tevens daarvoor moesten houden, dat het zijne nuttigheid hebben kan, te doen zien, dat er waarlijk wel redenen bestaan, om de verordeningen, die sedert 1815 bestaan, nader te onderzoeken en aan eene herziening te onderwerpen.

Zoo lang er aan geene herziening werd gedacht, ware het niet zonder nut geweest, dergelijke aanmerkingen in het midden te brengen, op hope, dat de aandacht op dit belang mogte gevestigd worden. Maar nu het tijdstip daar is, waarop de aandacht er op gevestigd is, wordt dit nut verdubbeld, en willen wij, zonder geacht te willen worden, den Koning en deszelfs raden vooruit te loopen, een en ander, van algemeenen aard, over het reglement op het Hooger Onderwijs in het midden brengen.

Wanneer wij beginnen met te zeggen, dat wij nooit tot de bewonderaars van dat reglement hebben behoord, zoo leggen wij ons zelven daar door de verpligting op, om te zeggen, waarom ons oordeel over hetzelve min gunstig was. Wij zijn hier toe bereid. Doch moeten ons bepalen tot het gene van algemeenen aard is, omdat wij een boekdeeltje zouden volschrijven, zoo wij in al de bijzonderheden, welke ons voor den geest zijn, wilden treden.

Het komt ons dan voor, dat bij dit reglement beginselen ten grondslage liggen, welke geenszins kunnen worden aangenomen. Van het begin tot aan het einde heerscht in hetzelve het beginsel van monopoliseren ten behoeve der akademiën; wordende elk, die eenen wetenschappelijken rang in de maatschappij verlangt, *gedwongen*, om een zeker getal jaren, onderwijs te genieten op de inrigtingen, door algemeen openbaar gezag gevestigd. Wel staat het elk een vrij, om partikulier onderwijs te ontvangen; maar het ontheft hem geenszins van de verpligting, om de Hooge Scholen te bezoeken even lang als elk ander, die zoodanig partikulier onderwijs *niet* genoot. Art. 2. toch zegt uitdrukkelijk: « Het staat ieder, die zich daartoe geschikt voelt, vrij, in de onderwerpen van dit (Hooger) Onderwijs « aan anderen onderrigt te geven, doch bij de tijdsberekening der studien « zal ALLEEN *in aanmerking komen het onderwijs, genoten van inrigtingen, door algemeen openbaar gezag gevestigd en erkend.*»

Wij zijn stellig van meening, dat een reglement op het Hooger Onderwijs op dit beginsel niet moet worden gebouwd. Het is wel ontegensprekelijk, dat de maatschappij er het hoogste belang bij heeft, dat zij, die tot eenen wetenschappelijken rang geraken, de vereischte kundigheden bezitten. Uit dien hoofde rust op dezelve de *verpligting* om te zorgen, dat er inrigtingen bestaan, op welke men deze kundigheden kan verkrijgen. Uit dienzelfden hoofde vloeit voor de maatschappij het *regt*, om elk, die eenen wetenschappelijken rang begeert, te onderzoeken op het stuk zijner verkregene kundigheden, en hem den begeerden rang alleen *dan* te verleenen, wanneer, bij dat onderzoek, van zijne bekwaamheid voldoende blijkt; en in het tegengestelde geval, dien rang te weigeren. Maar het is der maatschappij volstrekt onverschillig, *waar* iemand zijne kennis heeft opgedaan. Het is haar genoeg, als maar blijkt, *dat* hij dezelve bezit. Indien een partikulier jongelieden kan bekwaam maken tot predikanten, of advokaten, of geneeskundigen; indien jongelieden, die zulk een particulier onderwijs genoten, bij een streng examen, duidelijk bewijzen, dat zij de gevorderde bekwaamheden hebben verkregen, zijn zij voor de maatschappij even veel waardig als of zij vier, vijf of zes jaren op eene akademie waren geweest: en, al hebben zij nooit eene akademie gezien, zoo behooren zij den rang, dien zij begeeren, te erlangen. Naar regt en billijkheid kan hij hun niet geweigerd worden. Dit is het beginsel der *ware* liberaliteit.

Met zich aan hetzelve te houden, zal men veel winnen. Men zal er den hoogleeraren door onder de verpligting brengen en houden, om hun onderwijs niet te laten afloopen volgens eenmaal opgestelde kollegien; maar hetzelve gestadig te volmaken; daar zij weten, dat zij *alleen* studenten kunnen lokken door den roem der buitengewone voortreffelijkheid van hun onderwijs. Zoodra men een ander middel, om de hooge scholen te doen bezoeken, aangrijpt; vooral, zoo men daartoe dwangmiddelen gebruikt, ontneemt men den hoogleeraren deze vermogende en edele prikkel voor derzelver vlijt en men voedt de neiging tot gemak.

Men zegge niet, dat men door ons beginsel aan te nemen de ware soliditeit in de beoefening der wetenschappen zoude tegenwerken. Juist het tegendeel zal het geval zijn. De roem van het onderwijs van waarlijk voortreffelijke en zich zelven steeds volmakende professoren, zal de kollegiën vullen; zal den ijver der studenten opwakkeren, en het *strenge* examen, af te nemen van hen, die partikulier onderwijs genoten, zal een vaste waarborg zijn, dat er van dien kant geene onkundigen worden ingedrongen. Het is louter waan, zich te verbeelden, dat de Hooge scholen zoo uitsluitend de bronnen van kennis en wetenschap zijn, dat niemand waarlijk knap en geleerd kan zijn, dan die dezelve, gedurende een zeker aantal jaren, heeft bezocht. Wij vereeren deze gezegende instellingen en de mannen, die dezelve tot sieraden zijn; zoo zeer als iemand die vereeren kan; met vaderlandsch gevoel verheffen wij ons op de schitterende talenten van zoo vele waarlijk groote mannen, als bij dezelve vroeger gediend hebben en nog dienen: Maar, te gelijker tijd, zijn wij vrij van die bekrompenheid van geest, welke meent, dat men *alleen* op *Hooge scholen* geleerdheid verzamelen kan, en wij hebben te goeden dunk van het verstand onzer Hoogleeraren, om niet te verzekeren, dat er onder hen niet één gevonden wordt, die zoo bekrompen denken zou.

Men zegge even weinig, dat men dus doende onze kostbare inrigtingen van Hooger Onderwijs derzelver toeloop zal ontnemen; dat men de akademien zal ontvolken en wat van dien aard al meer gezegd kan worden. Hier voor is geen gevaar, als maar onze Hoogleeraren zich goed kwijten. Toen men den dwang, van welken wij spreken, niet kende, bloeiden onze Hooge Scholen toen niet? Wat wist men van dien dwang in de dagen van de BOERHAVENS, de SCHULTENSSEN, de SCHULTINGS, de VENEMA's en wie al meer onze Hooge Scholen ongemeenen toevloed van studenten hebben bezorgd? En, zoo men tot de oude vrijheid terugkeerde, zouden dan de naam en de roem van onze tegenwoordige Hoogleeraren volstrekt niet werken? Wie zou dit willen verzekeren? In het belang der *eer* van deze beroemde lieden spreken wij, wanneer wij het oude beginsel der vrijheid inroepen. Men stelle de akademie open voor elk, die begrijpt noodig te hebben, haar te bezoeken; doch men dwinge niemand. Men rekene niemand het getal van jaren, welke hij op eene akademie doorbragt, als ware dit reeds eene verdienste, aan. Men weigere hem, nog veel minder, den rang, dien hij begeert, omdat hij er niet lang genoeg was, als of dit alleen reeds bewees, dat hij de noodige kunde niet bezit; men zorge *alleen* voor een *goed* examen en *dan* heeft men al den waarborg, welken men kan verlangen. Maar hierop komt nu ook alles aan, en hierop kan niet te veel gelet worden.

Vergissen wij ons, als wij zeggen, dat examens, afgenomen door *de leermeesters zelven*, niet aan te raden zijn en den vereischten waarborg *niet* opleveren? De akademische loopbaan eindigt met examina, afgelegd voor de hoogleeraren zelve, bij welke men onderwijs heeft genoten; bij welke men getracht heeft zich bemind te maken; wier genegenheid men won, — is het niet door vlijt en vordering, dan toch door bescheidenheid en beleefdheid; — is het te verwonderen, zoo eene zekere mate van genegenheid hier wervoert tot mindere strengheid dan het belang der maatschappij vordert? Zou het niet te verklaren zijn, zoo hier het oordeel door de genegenheid werd verblind? zoo de candidandus of doctorandus hier meer verschooning en voorspraak vond, dan *hier* plaats behoort te hebben? En zou het niet daaraan alleen toe te schrijven zijn, dat er zoo dikwerf doctoren van de akademien komen, van welke men zich vragen moet, hoe het mogelijk ware, dat zij het zoo ver bragten? Wij gevoelen al de moeijelijkheid der zaak; maar dit neemt den wensch, dien wij koesteren, niet weg: Mogt het te vinden zijn, dat de *doctorandi* wierden geëxamineerd *door een afzonderlijk kollegie van daartoe expresselijk te benoemen geleerden, die met de Hooge Scholen voorts in geen verband staan!* Bij de kerkelijken bestaat zulks; daar niemand predikant kan worden, zonder door het kerkelijk bestuur geëxamineerd te zijn, om het even of hij op de akademie, kandidaat of doctor in de godgeleerdheid werd verklaard. Gelijk nu, in dit geval, de *kerk*, door zelve nog eens een examen af te nemen, uit eigene oogen ziet; zelve beoordeelt, of de kandidaat haar lijkt of niet: en in het laatste geval, hem kan afwijzen, al was hij ook op de akademie met de kap gepromoveerd; alzoo gelooven wij, dat de burgermaatschappij in het algemeen niet verpligt moest zijn, om den geleerden stand, toegewezen door de onderwijzers zelven, zonder meer, te erkennen: Maar dat zij, integendeel, alvorens den op de Hooge School bekwaam gekeurde in den geleerden stand op te nemen, hem door een expresselijk daartoe benoemd aantal geleerden, ten strengste moest onderzoeken. Zoo zoude men den waarborg erlangen, welke de maatschappij noodig heeft.

Gelijk wij boven hebben ingeroepen het beginsel van vrijheid tegen den bestaanden dwang ten behoeve der akademien; zoo roepen wij voorts dat zelfde beginsel in tegen den nu bestaanden *dwang tot het houden van collegien.* Elk weet, waarin hij ten laatste geëxamineerd en bekwaam bevonden moet worden en waarin hij zich dus te oefenen heeft. Hieruit volgt van zelf, dat hij nu ook op de Hooge School die collegien bezoekt, op welke in deze vakken onderwijs wordt gegeven, en dat hij het niet bij het *bezoeken* dezer collegien laat berusten; maar dat hij ook het daar gehoorde of opgeschrevene *bestudeert* en zich eigen maakt. Maar hieruit volgt ook: dat hij moeijelijk tijd zal vinden, om collegien te houden en te bestuderen, welke in geen, of althans in geen regtstreeksch verband staan met zijn hoofdvak; voorts, dat hij tijd moet overhouden, om op zijne kamer na te denken en te onderzoeken; verder, dat men hem dien tijd niet moet ontrooven, door hem te dwingen tot het houden van collegien, welke hij niet volstrekt noodig heeft, en die hij toch niet alle bestuderen kan. Door het laatste belemmert men hem; leidt hem af van de hoofdzaak, om welke hij op de hooge school is, en, in plaats van solide studie te bevorderen, werkt men dezelve tegen; in plaats van mensen te vormen, die hun eigen vak grondig kennen, kweekt men jonge menschen, die van *alles* wat hebben *gehoord* en van *weinig* iets *weten.* Dat het sedert 1815 bestaande reglement deze strekking heeft, is ontegensprekelijk. Zoo dra men het las, heeft men het opgemerkt; sedert 1815 heeft men niet opgehouden, er over te klagen en den jongelieden te *beklagen*, die gedwongen werden, telken dage, 6, 7, 8 collegien te hooren over verschillende en ver uiteen loopende zaken, voor het herdenken en bestuderen van welke hun geen tijd overblijft. In het bestaande reglement, is deze dwang gedreven tot dit zonderlinge uiterste, dat men verpligt tot het houden van een aantal kollegien over vakken, in welke men vervolgens *niet* wordt geëxamineerd. Het aantal van zoodanige kollegien is voor hem, die Doctor in de Regten wordt, niet minder dan elf (art. 84 en 87). Wat moest het gevolg zijn? Geen ander dan hetgene men er van gezien heeft en er van vooruitzien kon; dat de studenten op deze kollegien inschrijven; er voorts niet meer komen, en eindigen met den hoogleeraar te betalen voor hetgene, waar zij ter wereld geen nut van hadden; terwijl de hoogleeraar eindigt, met de verklaring af te geven, dat de student zijne lessen, die hij habitueel *verzuimde*, met vrucht heeft *bijgewoond.*

Alle deze verkeerdheden zijn het gevolg van het verzaken van hetzelfde beginsel van vrijheid. Het geheele reglement zal verbeterd zijn en worden, wat het wezen moet, zoo dit beginsel wordt hersteld.

VERKIEZINGEN VAN LEDEN VOOR DE TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

De laatste verkiezingen van leden voor de Kamer der Gedeputeerden in *Frankrijk*, hebben het hoog gewigt van goede keuzen van volksvertegenwoordigers op zulk eene voldingende wijze aangetoond, dat het wel ten eenemale overbodig zoude zijn, zulks nog nader te willen betoogen. De keuzen, in dat nabuurig Koningrijk gedaan, hebben de zaken aldaar geheel van gedaante doen veranderen; zij hebben het ministerie, dat in tegenstrijd was met de algemeene denkwijze zoo wel, als met de belangen der natie, omver geworpen en mannen aan het hoofd van het bestuur doen plaatsen, die eenen anderen weg zijn ingeslagen en meer overeenkomstig handelen met de inzigten van verstandige lieden, die het wel met den Koning en het vaderland meenen, en eene ware vrijheid verlangen, gegrond op het charter van den Staat, en bij hetzelve aan de natie gewaarborgd.

De verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal zullen bij ons ook weldra weder eenen aanvang nemen. Laat het voorbeeld van *Frankrijk* voor ons niet verloren zijn! Dat het steeds voor den geest van onze kiezers zij, bij hunne aanstaande bijeenkomst! Gewigtige belangen zullen in de eerstkomende zittingen dier Staten te Brussel aan het onderzoek der gedeputeerden van de natie worden onderworpen, onder anderen het wetboek van strafregt, de manier van procederen in lijfstraffelijke zaken en de tienjarige begrooting. Welke belangrijke onderwerpen! Eene goede keuze van gedeputeerden zal aan de natie de waarborgen voor hare vrijheid en hare regten kunnen geven; en dit verwacht de natie ook van hare kiezers. In de provincie Limburg is men reeds werkzaam om de keuzen aldaar goed te doen uitvallen, en de aandacht der kiezers op dit gewigtig punt te vestigen. Wenschelijk zoude het zijn, dat men er in de overige provincien des rijks insgelijks over dacht en het voorbeeld dier provincie volgde. Men heeft zich daar niet bepaald tot het plaatsen van van artikels in de dagbladen, om de hooge aangelegenheid van goede keuzen te doen gevoelen; maar een voormalig, allerachtenswaardigst lid van onze kamer van gedeputeerden, de heer *Surlet de Choquier*, wiens verstandige en welsprekende redevoeringen hem de achting van alle braven en welmeenenden hebben verworven, heeft zich zelfs, bij eenen rondgaanden brief, tot de kiezers van zijne provincie vervoegd, en zich als kandidaat voor de Tweede Kamer aangeboden. Deze brief of circulaire, die ons belangrijk genoeg is voorgekomen om ook aan de lezers van ons dagblad te worden medegedeeld, is van den navolgenden inhoud:

MYNHEER EN GEACHT MEDELID!

Sints dertig jaren bekleed ik eenen openbaren post in het departement der Beneden-Maas, *thans provincie* Limburg: *in 1797 was ik bestuurder van het departement, van 1800 tot 1812 lid van den algemeenen raad, gedurende de twee sessien van 1813 tot 30 Mei 1814 lid van het wetgevend ligchaam, gedurende de sessien van 1815; 1816, 1817 en 1818 lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal des Rijks, eindelijk sints tien jaren lid van de provinciale Staten. Met die titels, mijnheer en geacht medelid, durf ik als kandidaat voor de Staten-Generaal optreden. Mijne openbare en politieke loopbaan, zoo wel als mijne beginselen, zijn u bekend. Mijne persoonlijke belangloosheid, mijne onwrikbare gehechtheid aan de grondwet, waarvan ik bij alle gelegenheden bewijzen heb gegeven, zijn blijken, welke ik met vertrouwen inroep als zekere waarborgen van mijn toekomstig gedrag. Zoo u nogtans kandidaten bekend zijn, die even oude en menigvuldige titels bezitten, en u meer zekerheid van hunnen ijver voor 's lands welvaren geven, zal ik gaarne mijne stem bij de uwe voegen, ten einde in de Tweede Kamer der Staten-Generaal bekwame afgevaardigden te zenden, en vooral de zoodanigen die altijd gereed zijn, om, met al hun vermogen, onze belangen, onze vrijheden, onze persoonlijke veiligheid en onze nationale onafhankelijkheid te verdedigen: want, in die gewigtige aangelegenheid, behooren de schandelijke drijfveeren van haat, die der vriendschap, de partijgeest, de kleingeestige bedoelingen van persoonlijk belang, in een woord, alle ingenomenheid, welke uit haren aard ons als kiezer niet voegt, buitengesloten te wezen, en wij moeten alleen naar de stem van ons geweten en van onzen pligt luisteren. Die gezindheden hebben mij steeds bij mijne gedragingen bestuurd en zullen mij immer in de toekomst besturen.*

IETS OVER HET CONCEPT-REGLEMENT VAN VELD-POLITIE VOOR DE PROVINCIE *GELDERLAND.*

(*Vervolg en Slot van No. 57.*)

In Art. 30 tot en met Art. 39 van het concept komen, ten aanzien van voorzorgen noodzakelijk bij veeziekte, zeer heilzame bepalingen voor, dan wanneer Art. 19 van den 1. titel 4 afdeeling en Art. 23 van den tweeden titel der wet van 6 October 1791, gelijk mede Art. 459, 460, en 461 van het strafwetboek worden geraadpleegd, zal dit voorzeker weder tot de gevolgtrekking leiden, dat dit onderwerp reeds bij de bestaande wetten is behandeld.

Het laatste gedeelte van Art. 42 is eindelijk weder eene herhaling van Art. 10 der wet van 6 October 1791; dan het bovenstaande zal mede meer dan voldoende zijn om aan te toonen, hoe weinig het concept-reglement voor de Veld-Politie in overeenstemming is gebragt met de bestaande wetgeving, en hoe vele daarin voorkomende misdrijven reeds bij de algemeene wetten zijn strafbaar gesteld, waaromtrent mitsdien het concept-reglement noodelooze bepalingen bevat.

Enkele bepalingen van het concept verdienen intusschen nog kortelijk uit een regtskundig oog beschouwd te worden.

Art. 1 bevat het volgende:

Bij windmolens, met octrooi van den Souverein gezet, mogen geen opgaande boomen binnen de 38 Nederlandsche Roeden, en geene geknotte boomen, elzen bosschen, akkermaal- en gelijksoortig laagstammig hout, binnen de 19 van deze Roeden geplant worden, zullende echter de eigenaar van den molen niet aan deze bepaling onderworpen zijn.

Deze bepaling is niet toepasselijk op molens, staande op dijken, wallen en andere hoogten, en zoodanig boven de kruin van naburige plantsoenen verheven, dat dezelve door dezen kennelijk geen nadeel ondervinden. — Even weinig zal dezelve worden toegepast op de aanwezige plantsoenen ter verfraaijing van de steden of gemeenten, door het plaatselijk bestuur verordend, als welke ten allen tijde weder zonder meer ongerief voor den molen zullen mogen worden vernieuwd.

De in contraventie met dit artikel geplante boomen, zullen door het plaatselijk bestuur, ten kosten der eigenaren, op verzoek van de eigenaren der molens weggenomen worden.

Zonderling moet het voorzeker aan elk voorkomen, dat, terwijl bij Art. 2 van 's Konings Besluit van den 31. Januarij 1824, Staats-Blad No. 29, alleen de *toestemming van Gedeputeerde Staten* wordt gevorderd, tot het oprigten van *windmolens*, welke niet bij de Wet op het Gemaal, van den 21. Augustus 1822. Staatsblad No. 36, zijn vermeld, hier uitsluitend gesproken wordt van *molens met octrooi van den Souverein gezet.*

Onder de Fransche regering was het geoorloofd ook zonder toestemming van eenige autoriteit *windmolens* op te rigten; wanneer al gedurende eenen korten tijd, toen in de Noordelijke provincien de belasting op het Gemaal werd geheven, tot het zetten van *koorn-*, *mout-* en *pelmolens* de permissie van den Koning mogt zijn gevorderd, was er van 1816 tot den 1. Januarij 1823 weder hoegenaamd geen octrooi voor het oprigten van molens noodig, zijnde dit eerst weder bij de vernieuwde invoering van de belasting op het gemaal in 1823 gevorderd.

Gelijk mitsdien nu dit Artikel gesteld is, is hetzelve niet toepasselijk op alle die windmolens gebouwd in eenen tijd, toen er hoegenaamd geen octrooi van den Souverein werd gevorderd, en zijn zelfs alle de windmolens onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, krachtens 's Konings Besluit van 31 Januarij 1824, opgerigt, uitgesloten, zoo dat dit Artikel alleen van kracht schijnt, ten aanzien van die molens, welke in vroegere tijden met octrooi van den Souverein zijn gezet, en van de *koorn-*, *mout-* of *pelmolens* in den jare 1814, 1815, 1816, of sedert 1823 met toestemming des Konings opgerigt.

Het zij men evenwel dit Artikel in dien beperkten zin opvatte, het zij men aan hetzelve eene meer algemeene toepassing wil geven, zoo levert hetzelve stoffe op tot gewigtige aanmerkingen.

Vroeger was het in *Gelderland* verboden *op gemeenten of gemeene wegen tot nadeel van wind-koornmolens, opgaande boomen te plan-*

ten; (Groot Geldersch Placaatboek 2 Deel Pag. 145,) en was wijders bepaald, *dat opgaande boomen niet nader dan 100 Roeden, Knootwilligen niet nader dan 50 Roeden bij windmolens mogten gepoot worden*, (Groot Geldersch Placaatboek 2. deel Pag. 120,) dan deze bepalingen hingen te zamen met de verordening, wien volgens geene windkoornmolens, dan met octrooi van de Alinghe landschap konden worden opgerigt, wordende dit octrooi niet verleend, dan na alle de belanghebbenden gehoord te hebben.

Ten aanzien mitsdien van de landen, gelegen om en bij de molens, onder de vorige wetgeving opgerigt, schijnt men noch onregtvaardig, noch onbillijk te handelen, door het verbod van bepoting binnen dien vorigen bepaalden kring te vernieuwen; dan het schijnt in alle opzigten met het regt te strijden dien kring te verbieden, en die bepaling uit te strekken tot molens, welke na de afschaffing van onze vroegere regten zijn daargesteld. — In zoo verre schijnt Art. 1 van het concept-reglement op de Veld-Politie lijnregt met de Grondwet te strijden.

Volgens Art. 164 dier grondwet *wordt ieder ingezeten gehandhaafd bij het vreedzaam bezit en genot zijner eigendommen, terwijl niemand van eenig gedeelte derzelve kan worden ontzet, dan ten algemeenen nutte, in de gevallen en op de wijze bij de wet te bepalen en tegen behoorlijke schadeloosstelling*.

Door den eigenaar te verbieden om binnen eenen bepaalden kring zijne gronden niet te bepoten, verliest hij een gedeelte van het genot zijner eigendommen, welk verlies te grooter is en met geheele onteigening bijna gelijk staat, ten aanzien van gronden, die wel voor houtgewas en plantsoen, maar geenszins voor andere bebouwing vatbaar zijn; die geheele of gedeeltelijke onteigening geschiedt niet *ten algemeene nutte*, maar alleen ten behoeve van een bijzonder persoon, den eigenaar van den molen, — eindelijk wordt bij het Project geene behoorlijke schadeloosstelling beloofd, en zonder deze kan er geene onteigening plaats hebben.

Het is waar, dat, door de gronden, gelegen in de nabijheid van eenen molen te bepoten, men den eigenaar van dezelve groote schade kan toebrengen, dan deze kan en moet dit zelve voorkomen, door zijnen molen op eene behoorlijke hoogte te plaatsen, of door zelve eigenaar te worden van de naastbij gelegene gronden, in alle gevallen kan de wijze, waarop iemand van zijn eigendom gebruik maakt, nimmer grond opleveren om den eigenaar van naburige grondstukken van de vrije beschikking hierover te berooven.

De vroeger van kracht geweest zijnde verbodsbepaling, moge op billijkheid en regtvaardigheid zijn gegrond geweest, toen de molen alleen op octrooi van den Souverein, en na de omliggende eigenaren in hun belang gehoord te hebben, mogten opgerigt worden, thans zoude voorzeker eene gelijksoortige bepaling onregtmatig zijn, daar de toestemming des Konings voor koorn-, mout- en pelmolens, bij de Wet van den 21. Augustus 1822, Staatsblad No. 36, alleen in het belang van de belasting op het Gemaal wordt gevorderd, en volgens 's Konings Besluit van 31 Januarij 1825 de goedkeuring van Gedeputeerde Staten moet worden voorafgegaan door het verhoor van de bewoners der naast aan de op te rigtene molens gelegene huizen, zonder dat in een dier gevallen het noodzakelijk is, de eigenaren der omliggende gronden te raadplegen.

De bij dit Artikel gevoegde uitzondering, ten aanzien van aanwezige plantsoenen ter verfraaijing van steden of gemeenten, door het plaatselijk bestuur verordend, doet het twijfelachtig zijn, of men, aan het verbod, in dit Artikel vervat, ook eene terugwerkende kracht wil geven, zoodanig, dat de aanwezige plantsoenen van bijzondere personen, reeds voor het reglement gepoot, al nog zouden moeten geremoveerd worden. — In alle gevallen volgt uit deze beperking, dat bijzondere personen, hun in de bij dit artikel vermelde nabijheid aanwezig plantsoen, niet zullen mogen vernieuwen; dit laatste schijnt niet van onbillijkheid vrij te pleiten, terwijl er in de daad geene goede reden kan worden uitgedacht, waarom men hier aan steden en gemeenten een voorregt zoude toekennen, hetwelk aan bijzondere personen wordt ontzegd.

De slotsom der aanmerkingen op het eerste artikel komt dus hierop neder, dat hetzelve in alle opzigten dient herzien te worden, ten einde geene bepaling worde daargesteld, die met billijkheid en regtvaardigheid, ja zelfs met de Grondwet, strijdt.

Bij art. 20 van het Concept wordt de verpligting tot het nasporen, bekeuren en constateren van de overtredingen van dit reglement, onder anderen ook opgedragen aan de *Geregtsdienaren en Opzieners der Jagt*. — Hebben de provinciale staten wel de bevoegdheid, om te beschikken over landelijke ambtenaren, die uit 's Rijks kas worden betaald en door andere autoriteiten worden aangesteld, om voorts aan dezelve geheel andere en meerdere verpligtingen op te leggen, dan waartoe dezelve zijn benoemd? Volgens 's Konings Besluit van den 24. Januarij 1814, zijn de *Geregtsdienaren* vooral aangesteld om gevangenen van de eene naar de andere plaats over te brengen, of wel om dezelve voor den regter te geleiden. Wanneer tot bevordering van veiligheid door de justitiële ambtenaren vooral in de provincie *Gelderland*, aan die beambten de last wordt opgedragen, om zich mede met het nasporen van gewone wanbedrijven onledig te houden, moet hiervan geen misbruik gemaakt worden; terwijl in alle gevallen nimmer aan eene administratieve autoriteit het regt kan worden toegekend, om hun de handhaving van een provinciaal reglement op te leggen. — Helfde geldt, ten aanzien van de *Opzieners* der Jagt, die bepaaldelijk en uitsluitend, bij de wet van den 11. Julij 1814, tot het constateren van jagtdelicten zijn aangesteld, die nimmer als hulpbeambten van regterlijke politie kunnen beschouwd worden, zoodanig, dat hunne relazen of processen-verbaal, ten aanzien van andere misdrijven, dan jagtdelicten, geen het minste geloof in regten kunnen verdienen.

Bij art. 24 van het project, wordt aan de veldwachters eene geldelijke belooning voor het schutten van vee toegekend; de billijkheid vordert voorzeker, dat die beambten worden schadeloos gesteld voor de onkosten, welke dit mogt te weeg brengen; dan het schijnt ongepast hun eene *beloning* toe te zeggen.

Het is voorzeker te betreuren, dat weder langzamerhand in dit Rijk wordt ingevoerd, om aan beambten geldelijk voordeel, uit de door hen te doene bekeuringen, te beloven; de wetten op de jagt en op 's lands belastingen, de besluiten omtrent het nieuwe stelsel van maten en gewigten, het provinciaal reglement wegens de heffing van vijftig opcenten op gedistilleerd, geven hiertoe aanleiding; dan zoo lang de regter zijne veroordeeling moet bouwen op de processen-verbaal van beambten, zoo lang hieraan volledig geloof in regten, tot het bewijs van het tegendeel, moet worden toegekend, schijnt het gevaarlijk eenig geldelijk voordeel aan de beambten toe te zeggen; daar zij hierdoor te eerder worden aangespoord om, wegens eene beoogde winst, schijn voor zekerheid aan te nemen.

Eindelijk zoude art. 45, waarbij wordt bepaald, *dat de bekeurden door de voldoening van het middelbaar bedrag der opgelegde boeten, zich van alle regterlijke vervolging kunnen vrijwaren*, aanleiding tot gewigtige aanmerkingen geven, dan, vermits bij 's Konings besluit van den 8. Maart 1828 is bepaald, *dat, volgens de bestaande wetgeving, geene straffen en dus ook geene geldboeten kunnen worden opgelegd of ondergaan, dan wanneer de bevoegde regter dezelve, met inachtneming der gewone regtsvormen, heeft uitgesproken*, en dat dientengevolge *geene boeten zonder voorafgaande regterlijke veroordeeling van bekeurden mogen worden ontvangen*, zal men dit artikel van het concept wel als vervallen beschouwen; ieder juicht intusschen dit Koninklijk Besluit toe, daar, hoezeer ook hierdoor meerdere kosten voor den bekeurden mogen worden veroorzaakt, hetzelve den zekersten waarborg voor den ingezeten oplevert, dat hem niet willekeurig straffen worden opgelegd, maar dat hij alvorens zijne verdediging kan inbrengen.

Mogten deze aanmerkingen, welke nog voor vermeerdering en ontwikkeling zeer vatbaar zijn, verstrekken tot verbetering van het concept-reglement op de veldpolitie!

Wij zijn verzocht den volgenden brief te plaatsen:

Met bevreemding las ik in UEd. geacht dagblad, de berigten nopens den gesuspendeerden resident van Souracarta.

Dat de heer *M.* in het laatst van September des vorigen jaars is gesuspendeerd, is eene tijding, dewelke wij reeds in Januarij in de nieuwsbladen hebben gelezen, doch welk eenen onaangenamen indruk moet de *weder* vermelding daarvan niet te weeg brengen, bij de vrienden en verwanten van dien ambtenaar, daar dezelve geschiedt, met opnoeming van omstandigheden, die hem als een volslagen schurk doen voorkomen. — Te zonderlinger vinden wij de weder vermelding dezer tijding, daar het reeds sedert lang vrij algemeen bekend is, dat de onderhandelingen met den muiteling zeer spoedig zijn afgebroken, om dat het onderhandelen hem, ten minsten tot dus verre, nooit ernst was.

De gemelde resident is op een aanzienlijk wachtgeld gesteld, en heeft op zijn verzoek verlof bekomen, om voor eenigen tijd herwaarts te komen; hierdoor vervalt van zelve alle schijn van gepleegde malversatie in zijne betrekking.

Ik voeg hier nog bij, dat zijne spoedige verheffing werkelijk niets onbegrijpelijks in heeft, voor iemand met den loop der zaken op Java eenigzins bekend.

's Hage. T.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 23. Mei 1568 versloeg graaf LODEWYK van *Nassau* 's Prinsen broeder, na het innemen van het huis te *Wedde*, de *Spanjaarden* onder den hertog van AREMBERG bij het klooster *Heiligerlee*, bij welke gelegenheid de dappere hertog sneuvelde, gelijk mede 's Graven broeder ADOLF VAN NASSAU.

Den 23. dito 1585 had de veldslag bij *Amerongen* plaats.

Den 23. dito 1794 bragt de markgraaf *de Condorcet* zich zelven, door vergift, om het leven.

Den 23. dito 1814 werd de stad *Delfzijl* door de Franschen ontruimd.

Den 23. dito 1815 werd, na verscheidene door de Oostenrijkers behaalde overwinningen, de stad *Napels* en het geheele Koningrijk van dien naam bezet; ten gevolge waarvan JOACHIM MURAT naar *Frankrijk* vlugtte en Koning FERDINAND VI. van *Sicilie* overkwam, en den troon van *Napels* en *Sicilie* hernam.

Den 24. dito 1572 verraste graaf LODEWYK van *Nassau* de stad *Bergen* in *Henegouwen*.

Den 24. dito 1707 werd de groote en wijdberoemde natuurkundige K. LINNÆUS te *Rashul* geboren.

Den 24. dito 1813 rukten de Franschen in *Silesie* [illegible]

Den 24. dito 1814 deed Paus PIUS VII. zijne intrede te *Rome*.

ARNHEM, den 24. Mei.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 23	Mei	2 El 0 Palm 5 Duim;	gewassen 0 D.	gevallen	0 D
Den 24	dito	2 El 0 Palm 5 Duim;	gewassen 0 D.	gevallen	0 D

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.